

MŰSZAK kiállításának megnyitója 2020 márciusában a zalaegerszegi Mórincz Művelődési Házban. (TAKÁCS-SZENCZ LÍVIA, CSÉBY GÉZA, KELEMEN GYULA, TAKÁCS FERDINÁND)

Cséby Géza

Tízéves a MŰSZAK

„A modern művészeti mozgalmat úgy kell felfognunk – minden elhajlása és szertelensége ellenére –, mint roppant erőfeszítést, amely arra irányul, hogy megszabadítsa az értelmet attól a romlottságtól, amely akár féktelen képzelet szülte légvárak, akár elnyomás, érzelmesség vagy dogmatizmus alakjában az élményt és a tapasztalatot meghamisítja.” (Sir Herbert Edward Read)

Amikor közel húsz éves fennállása és működése után – külső meghatározó körülmények miatt – megszűnt a cseszegtomaji Szabad Művészet Nemzetközi Alkotótábor, az alapító Takács Ferdinánd úgy döntött, hogy a kontinuitás jegyében folytatja az alkotótábort Művészek Szabad Alkotóközössége, azaz MŰSZAK névvel. Ebben nagy segítségére volt felesége, Takács Szencz Lívia és közvetlen baráti köre. Az alkotótábor szíve ezúttal Takácsék szép és romantikus kertje lett, ahol éppúgy megfért a festő, mint a szobrász, a grafikus, a keramikus, az irodalmár, az operatőr, a fotós, a műkovács vagy éppen a zenész.

Az első találkozóra 2011-ben került sor. Bár nem tematizálták a tevékenységet, a harmadik évtől egy-egy alkotóhoz kötötték a tábort, amely elsősorban tisztelgés volt az adott művész emléke előtt. Így Egly József, Derkovits Gyula, Mikus Gyula, Halápy János, Károly Gyula, Boromisza Tibor, Basilides Sándor adta egy-egy találkozó témáját. Az évek múlásával egyre bővült a résztvevők köre, belföldről és külföldről egyaránt. Jöttek az ország minden tájáról: Erdélyből, a Felvidékről, a Vajdaságból, Kárpátaljáról; Ausztriából, de megjelentek Törökországból, Szingapúrból, vagy éppen Kaliforniából is, akik összekötötték magyarországi tartózkodásukat az alkotótábori tevékenységükkel. Az évek során sajnos a társaság halottainak száma is nőtt; legtöbbjük aktív résztvevője volt valamennyi összeövetelnek, Egressy Péter, Antal Imre, Aggod István, Zvonko Kovacic, Kerecsányi Miklós, Laluk György, Balla Mátyás, Tolnai Tibor. Emléküket megőrzi a MŰSZAK többek közt azzal is, hogy a 2021-es alkotótábort az ő tiszteletükre, emlékükre rendezik meg.

A művésztelep ars poeticája az elmúlt években mit sem változott. Felvetődhet hát a kérdés, vajon mi vonzza ide az alkotókat? Minden bizonnyal a kellemes, alkotó együttlét, az értékek létrehozása, a testvérműzsák találkozója, a művészetek iránt érzékeny látogatók megnyerése. Mindehhez hozzájárul az inspiráló környezet, a fák, bokrok és virágok közt megbúvó cseszegtomaji ház, a kert is. Sebestyén Károly a neves író, publicista 1940-ben így írt: *„Mi a Balaton? A szép magyar földnek egyik legszebb ékessége. A költőknek: ihletője és megtermékenyítője Csokonaitól a tihanyi echo megéneklőjétől Herczeg Ferencig, a badacsonyi szőlősgazdáig. A festőművészeknek: színek, vonalak, motívumok kimeríthetetlen gazdagsága, a víz és a levegő, a hullámok és a felhők harmonikus játéka...”* Ez talán az egyik leginkább adekvát válasz arra: Mi vonzza ide az alkotókat?

Akciófestés 2011-ben

Persze a balatoniak úgy vannak, bárhová veti őket a sors, a szerencse vagy szerencsétlenség a Balatont nem tudják elfelejteni soha. Mert a Balaton nem csak egyszerű tó. Ez a Dunántúl szíve. Életet adó víztükre. Az ember a neolitikumban többek közt azért telepedett le a Balaton partjára, mert az életéhez nélkülözhetetlen víz itt adva volt. S nemcsak a szomj oltására, de a mindennapi táplálék megszerzésére is lehetőséget nyújtott. Aki látta, megtapasztalta, sohasem tudja elfelejteni e vidéket. A Magyar Tengert. Hazánk „*kisded tengerét*”, ahogy a reformkor poétái nevezték a vizet. Ez ragadhatott és ragadhat rá a messzi távolból érkezőkre is.

Az alkotótábor munkáira a formák, stílusok sokszínűsége jellemző. Megjelenik a környező táj képe, valahol itt bujkál Kárpátalja, Erdély hegyeinek, a Vajdaság lankás domboldalainak üzenete, és megtalálható távolabbi tájak határokön átnyúló kézfogása. A széles, merész ecsetvonások, a lágy formák, a szuperrealista világ, a neoexpresszionizmus, az absztrakt, egyszerűen a realista és elvont alkotói munkák világa ez. Mennyire különböző és mégis mennyire egységes. Természetesen itt nincs ellentmondás, ugyanis van egy rendezői elv, amely

nem más, mint a tehetség. A tehetség bármely alkotói formációban értéket képes létrehozni. Ha a rendező elv a minőség, akkor minden

TIRNOVÁN TAMÁS
munka közben

Irodalmi délután a cserszegtomaji kertben

műfaj megfér, akár egyetlen szoba falán vagy terében. Ennek ellentettjeként a giccs, a rossz, a talmi mindenhol disszonáns, hamis, legyen akár a legelőkelőbb a körítése.

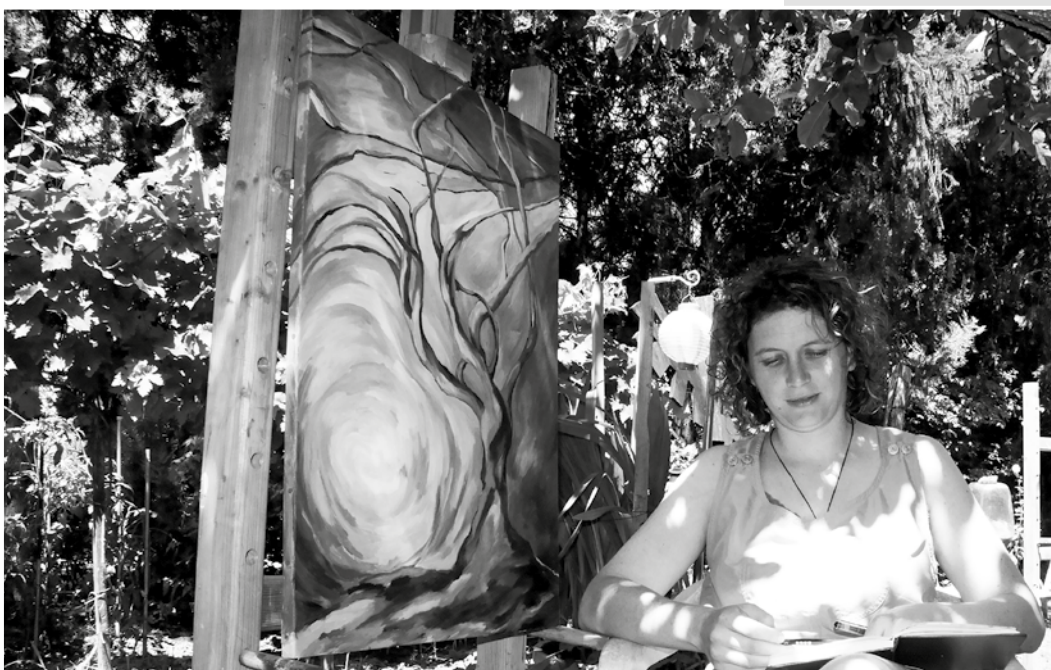
Az alkotótábor kiállításainak közönsége évről évre növekszik. Ez öröme ad okot, talán minőségében is változik az alkotó és befogadó viszonya. A befogadó esetében ugyanis lényeges a befogadás mechanizmusa. A szép, a tetszés kategóriáival lehet mindezt nyomon követni. Ám a szépség mint filozófia kategória számos definícióval rendelkezik. Talán a legismertebb, de nem a legszerencsésebb: "szép az, ami érdek nélkül tetszik". (Kant) Itt hadd idézzem Tamás István író, publicista egy kiállításhoz írt gondolatainak részletét: *„De miért szépek? Ne tessék választ adni erre a kérdésre, ne is tessék feltenni ilyen kérdést. Hiszen ha összeadjuk is kollektív bölcsességünket, akkor sem tudjuk sebtében megmondani, milyen forrásból szövik fel az erő, amellyel költeményeket lehet írni, képeket festeni, szobrokat faragni, házakat, gyárat építeni, zenét komponálni.”* Tamás Istvánnak igaza van. Ne keresgéljük a szavakat. Nézzünk és lássunk. Lássuk meg az alkotásokban mindazt, amit nekünk mondani

akart a művész. Lássuk meg benne önmagunkat, akik elszakíthatatlan szálakkal kötődünk ehhez a vidékhez, lássuk meg a múltat, a jelent és a jövőt. S ha túlzottan patetikus csengenek e szavak gondoljuk meg, mekkora utat tett meg a festészet, szobrászat az emberiség történelmének hosszú útja során. Minden évszázadban, évtizedben, évben letette kézjegyét: ezek vagyunk, így gondoljuk jelen művészetünk lényeges kérdéseit. Ez a tízesztendős alkotótábor is kézjegy. A jövő számára. Mert évtizedek múltán is jelzi, mutatja azt, amit ma mondani akar. Kis túlzással a műalkotások az örökkévalóságnak készülnek.

2020-ban a MŰSZAK tíz éves fordulójának programját, a covid-járvány kényszerűen átírta. A pandémia ellenére a legfontosabb dolgokat sikerült megvalósítani. Szűk körben megtörtént a megnyitó, online a zárás. Új alkotások születtek, amelyeket folyamatosan sikerült felrakni a MŰSZAK – többek közt erre rendszeresített – honlapjára. Ezeket az alkotásokat később a Balatoni Múzeum tárlatán tekinthették meg az érdeklődők.

TIRNOVÁN KATA

KOLUMBÁN ANTAL ILONKA Székelyudvarhelyről